

Торбін І.Ю.,
аспірант,
Одеський державний університет
внутрішніх справ
(м. Одеса, Україна)

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИХ ОРГАНІВ У ПОЛЬЩІ ТА НІМЕЧЧИНІ

Система митних органів є невід'ємною складовою будь-якої держави. На сьогодні кожна держава світу має власну модель функціонування митних органів, обумовлену особливостями соціально-економічного та політичного розвитку держави.

Я.М. Кістанова вказує на те, що, починаючи з 2003 року, роль митниць держав Європейського Союзу (до якого входять Польща та Німеччина) щодо підтримання безпеки зовнішніх кордонів, раціоналізації правової бази, удосконалення гармонізації митних правил та їх здійснення, спрощення митних процедур та комп'ютеризації всіх звітів і передачі даних суттєво зросла. Першою істотною зміною в рамках вказаної модернізації стало прийняття у 2005 році 58-ї поправки до Митного кодексу Європейського співтовариства, яка передбачала впровадження у 2011 році систематичного та автоматизованого аналізу ризиків на основі даних, що надаються в електронному варіанті [1, с. 191–192].

Відповідно до стратегії розвитку Митної служби Республіки Польщі на 2014–2020 роки митні органи держави діють на підставі чотирьох основних стратегічних цілей: 1) підтримка економічної діяльності суб'єктів – Клієнт; 2) підтримка економічної активності економічних операторів – Клієнт; 3) нарощування безпеки та охорони внутрішнього ринку країни – Суспільство/Клієнт; 4) забезпечення ефективного та оперативного збору доходів – Бюджет/ Клієнт [2, с. 107]. Суттєва перебудова митної служби Республіки Польщі розпочалася одночасно зі вступом держави до ЄС.

Перший етап такої перебудови полягав у тому, що було ліквідовано урядову адміністрацію, в результаті чого регіональні митні адміністрації отримали нові завдання й функції, зокрема, право на здійснення провадження у справах про порушення митних правил.

Другий етап - був пов'язаний з ліквідацією посади головного митного інспектора, та регіональних митниць. Організаційно-структурні зміни полягали також у зменшенні кількості митних управлінь та митних відділів. Крім того, спрощення митних процедур між державами-членами ЄС обумовило зміни завдань і функцій структурних елементів митної служби. Зокрема, митниці (директори митниць) реалізують державну митну політику, забезпечують контроль за діяльністю начальників митних відділів, реалізують кадрову політику тощо, також митні відділи (начальники митних відділів) здійснюють контроль за справлянням митних платежів, акцизного податку, податковий нагляд тощо [3, с. 80–82].

Виходячи з викладеного, очевидно, що в Польщі акцентується увага на діяльності митних відділів та їх пріоритетній функції – фіскальній, зважаючи на відсутність як такого кордону з низкою держав-членів Європейського Союзу.

Оновлена структура митного управління Німеччини станом на 2024 рік має три рівні. Найвищим федеральним органом є Федеральне міністерство фінансів, вищий федеральний орган – Федеральне митне управління, що нараховує понад 7 000 службовців, також, до органів місцевого рівня належать Головні митні управління та підпорядковані їм митні органи [4, с. 123].

Особливістю митних органів Німеччини є те, що вони фактично виконують функції податкової поліції, автомобільної інспекції та прикордонних військ. Зокрема, Федеральне митне управління Німеччини:

1) здійснює контрольні та оперативно-розшукові заходи, контролює торговий обіг з економічними районами поза Європейським Союзом та дотримання існуючих заборон і обмежень під час переміщення товарів через кордон (зброя, радіоактивні речовини, порнографія), справляє податок з обігу, податок з власників автотранспортних засобів;

2) самостійно або спільно з Федеральною прикордонною охороною Німеччини здійснює у пунктах перетину кордону (а також поза ними) поліцейський контроль руху через кордон;

3) спільно з Федеральним відомством праці Німеччини протидіє нелегальному працевлаштуванню та контролює дотримання обов'язкових для всіх умов праці в галузі будівництва та морського судноплавства [5, с.147].

Загалом у Німеччині головні митниці організовують митне оформлення і контроль за переміщенням товарів і транспортних засобів, оперативно-розшукові митниці та комісаріати. Функції митних органів полягають в безпосередньому огляді та митному оформленні товарів і транспортних засобів. Оперативно-розшукові митниці здійснюють правоохоронну функцію Федерального митного управління Німеччини, зокрема, їх співробітники мають повноваження відкривати провадження у справах про порушення митних правил та постановляти ухвали за справами про порушення митних правил, однак у разі наявності в порушенні митних правил ознак злочину зобов'язані передати інформацію до відповідних органів. Також, митні комісаріати здійснюють охорону державного кордону Німеччини та митного кордону ЄС і наділені такими самими повноваженнями, як і органи поліції [6, с. 4].

На підтвердження наведеного варто зауважити, на національні митні органи Польщі та Німеччини, покладено широке коло завдань, це пов'язано з існуванням формальних кордонів між державами ЄС, у зв'язку з цим діяльність митних органів зазначених держав регулюється не лише національними правовими актами, а й Митним кодексом Європейського співтовариства.

Особливістю митних органів Німеччини є те, що вони фактично виконують функції податкової поліції, автомобільної інспекції та прикордонних військ.

Список використаних джерел:

1. Кістанова Я.М. Митний союз Європейського Союзу: проблеми функціонування та перспективи розвитку. *Юридичний вісник*. 2013. № 3. С. 187–194.
2. Квеліашвілі В.М. Стратегії як основний механізм управління змінами при здійсненні митної справи: зарубіжний досвід. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 6. С. 104–109.
3. Гуцул І.А. Митна політика зарубіжних держав : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 198 с.
4. Петрова І. Митна служба Німеччини в інтегрованій системі митних служб Європейського Союзу. *Підприємництво, господарство і право*. 2024. № 1. С. 121–126.
5. Сидоренко О.В. Адміністративно–правовий статус митних постів в Україні. Дис.докт.філос. 081-право. 12.00.07 Суми. 2020. 227с.
6. Ченцов В.В. Особливості державного управління митними органами в Європейському Союзі: структурно-функціональний аналіз. *Теорія та практика державного управління*. 2009. Вип. 2 (25). С. 1–8.